

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра педагогіки, психології й освітнього менеджменту
імені проф. Є. Петухова
Кафедра психології**

Слюсаренко Н.В.
Пермінова Л.А.
Коллі-Шамне А.В.
Тавровецька Н.І.

Навчальна програма

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ

Електронне видання

з освітньої компоненти «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія»
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Bukina N., Perminova L. CULTURAL DIPLOMACY: INSTITUTIONAL
CONTEXTS. Three Seas Economic Journal. 24.Vol. 2 No. 4, 2021/24-30DOI:
<https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-4-5>

Liudmila Perminova. SCIENCE DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF SOCIO-
CULTURAL DEVELOPMENT OF EDUCATION. Three Seas Economic Journal
64 Vol. 3 No. 3, 2022 /64-72DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-3-10>

Івано-Франківськ -2025

Рекомендовано

*вченою радою Херсонського державного університету
(протокол від 30 червня 2025 № 17)*

Відомості про укладачів

Слюсаренко Н.В. – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова ХДУ;

Пермінова Л.А. – кандидатка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова ХДУ;

Коллі-Шамне А.В. – докторка психологічних наук, професорка, професорка кафедри психології ХДУ;

Тавровецька Н.І. – кандидатка психологічних наук, доцентка, доцентка кафедри психології ХДУ

Рецензенти:

1. Бохонкова Юлія – докторка психологічних наук, професорка, завідувачка кафедри психології та соціології Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля;
2. Стинська Вікторія – докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Бібліографічний опис видання

Навчальна програма «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» присвячена формуванню в аспірантів системного бачення сучасних освітніх підходів, технологій, зокрема інноваційних, а також принципів і стратегій наукової дипломатії у глобалізованому академічному просторі. Особлива увага приділена розвитку навичок організації освітнього процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій, дотриманню принципів академічної доброчесності, а також психологічному супроводу біженців та осіб, які пережили війну. Програма включає модуль англійською мовою, присвячений психічному здоров'ю, фасилітативним умінням і кризовій допомозі.

Рекомендовано здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності ОНП «Освітні, педагогічні науки», А1 Освітні науки; ОНП «Середня освіта (українська мова)», ОНП «Середня освіта (фізика), А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями); ОНП «Фізична культура і спорт», А7 Фізична культура і спорт; ОНП «Історія та археологія», В9 Історія та археологія; ОНП «Філологія» В11 Філологія (за спеціалізаціями); ОНП «Економіка» С1 Економіка та міжнародні економічні відносини; ОНП «Психологія» С4 Психологія; ОНП «Географія» С6 Географія та регіональні студії; ОНП «Правознавство» D8 Право; ОНП «Біологія» Е1 Біологія та біохімія; ОНП «Інженерія програмного забезпечення» F2 Інженерія програмного забезпечення; ОНП «Соціальна робота та консультування» I10 Соціальна робота та консультування.

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» виступає органічною частиною психолого-педагогічної підготовки майбутнього науковця.

Розв'язання практичних завдань організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, втілення загально-гуманістичних вимог до становлення повноцінного спеціаліста-педагога в умовах розбудови суспільства незалежної Української держави неможливі без формування готовності особистості до роботи на основі глибокого розуміння сучасних освітніх технологій та їх використання задля розвитку і стабілізації міжнародних відносин у сфері освіти, збереження і відновлення психічного здоров'я кожної людини.

Нині, в умовах глобальних зрушень у житті нашої держави, вища школа, і насамперед, її орієнтація на гуманітаризацію освіти, закликає виконувати Закон «Про вищу освіту» (2014) та інші нормативні документи, вдосконалювати психолого-педагогічну підготовку майбутніх учених.

Тому введення цілісного курсу «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» виступає не тільки суттєвою потребою розширення та поглиблення знань аспірантів із дисциплін психолого-педагогічного спрямування, а й інтегрує, внутрішньо пов'язує кожну тему з розвитком наукової дипломатії, зокрема засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Дисципліна включає теми, пов'язані з розширенням та поглибленням знань аспірантів щодо інноваційних технологій в освіті; інтеграцією кожної теми з педагогічним баченням проблем особистості, її виховання, навчання та розвитку; розвитком наукової дипломатії засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Особливістю навчальної програми є включення модулю «Робота з біженцями та особами, які постраждали від війни», який розроблено у межах виконання завдань проєкту 101129379 – BURN відповідно до грантового проєкту програми ЄС Еразмус+напряму «Розвиток потенціалу вищої освіти», Strand 1: Збільшення доступу до співпраці у сфері вищої освіти, №101129379 «Посилення психологічної стійкості і благополуччя університетів у (після)воєнній Україні («Boosting University Psychological Resilience and Wellbeing in (Post-) War Ukrainian Nation» - BURN). Модуль «Робота з біженцями та особами, які постраждали від війни» орієнтований на здобувачів третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії». Модуль є обов'язковим для усіх здобувачів, які здобувають ступінь доктора філософії. Модуль містить теоретичні підходи до роботи з біженцями та постраждалими від війни та забезпечує формування відповідних практичних навичок. Модуль передбачає розвиток у здобувачів резильєнтності, умінь надавати першу психологічну допомогу та створювати емоційно безпечне середовище під час роботи з групами людей, які постраждали від війни.

Специфіка впровадженого модуля передбачає й мову викладання – англійська.

Предмет вивчення – сучасні освітні (зокрема інноваційні педагогічні) технології та наукова дипломатія як чинники розвитку й модернізації вищої освіти та міжнародного наукового співробітництва; методи їх застосування у професійній діяльності науковця і викладача, з урахуванням актуальних викликів, зокрема потреби психологічної підтримки біженців і осіб, які постраждали від війни.

Дана навчальна програма має низку **міждисциплінарних зв'язків**, які базується на знаннях, отриманих здобувачами освіти у процесі вивчення курсів «Педагогіка», «Психологія», «Філософія», «Педагогіка і психологія вищої школи» тощо. Крім надання системи важливих для формування цілісного професійного та загальнокультурного світогляду знань, курс сприяє розвитку широкого кола професійних умінь майбутніх науковців.

Мета дисципліни: ознайомлення аспірантів із широким спектром напрацьованих наукою і практикою освітніх (зокрема, інноваційних педагогічних) технологій, роллю наукової дипломатії у розвитку і стабілізації міжнародних відносин у сфері освіти; набуття ними навичок і досвіду для здійснення педагогічної та наукової діяльності в різноманітних концептуальних системах; формування особистісної професійної спрямованості аспіранта; підвищення рівня професійної компетентності щодо взаємодії з біженцями та особами, які пережили війну.

Завдання:

- поглиблення, розширення, інтеграція знань з педагогіки, педагогічної майстерності, інноваційних технологій в освіті;

- практичне опанування аспірантами різних освітніх технологій та нових інструментів наукової дипломатії;

- виховання у аспірантів особистісних якостей майбутнього вченого в галузі освіти, відповідального ставлення до виконання своїх обов'язків, прагнення постійно займатися самонавчанням, саморозвитком, самовдосконаленням;

- ознайомлення зі специфікою травматизації різних категорій населення під час війни й особливостями впливу травми на їхнє психічне здоров'я;

- формування у здобувачів вміння психологічної самопомоги та розвиток мотивованої здатності знаходити ресурси для психічного відновлення;

- розвиток у здобувачів здатності створювати емоційно безпечне середовище на підставі розвитку фасилітативних умінь.

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні професійно-орієнтовані задачі та практичні проблеми в освітній галузі, що передбачає застосування теорій та методів психології, педагогіки та математики і характеризується комплексністю та невизначеністю

педагогічних умов організації освітнього процесу в умовах закладів освіти різного рівня.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність до критичного мислення, наукового аналізу, оцінювання нових та складних ідей.

ЗК 05. Здатність до ініціювання та втілення інновацій для інтеграції науки і практики, розв'язання суспільно значущих освітньо-педагогічних проблем.

ЗК 06. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ЗК 07. Здатність адекватно оцінювати освітнє середовище, визначати власне місце в ньому, проектувати стратегії своєї діяльності з урахуванням інтересів і потреб соціальних груп відповідно до суспільних норм і правил.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 07. Здатність дотримуватися етики наукового дослідження та деонтологічних принципів науково-педагогічної діяльності.

ФК 08. Здатність розробляти та застосовувати інструментарій, проводити теоретичне та емпіричне дослідження, аналізувати, узагальнювати та презентувати його результати, обґрунтовувати висновки.

ФК 11. Здатність до застосування міждисциплінарного підходу для аналізу, інтерпретації та оцінювання історичних та історіографічних фактів в освіті.

Програмні результати навчання:

ПРН 01. Критично оцінювати результати наукових досліджень, наукові джерела, нові та складні ідеї, знання про освітню практику, формулювати висновки та рекомендації щодо їх застосування у науково-пошуковій роботі і обґрунтованого впровадження у практику.

ПРН 03. Використовувати сучасні теорії, методології і методи педагогічної та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі освіти, виявляти і аналізувати наукові проблеми та проводити власне наукове дослідження, результати котрого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ПРН 07. Застосовувати категорійно-понятійний апарат, новітні теорії, концепції, технології та методи, необхідні для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти та педагогіки.

ПРН 14. Використовувати інноваційні педагогічні методи у вирішенні завдань освіти та викладанні фахових дисциплін у вищих закладах освіти в умовах формальної та неформальної освіти.

ПРН 15. Планувати та формувати методiku проведення власного наукового дослідження для отримання якісно нових знань, компетентно вирішувати професійні питання всіх етапів і складових процесу наукового дослідження.

ПРН 17. Організовувати освітній процес і викладання історико-педагогічних дисциплін відповідно до мети, завдань, форм та засобів у

сучасних закладах вищої освіти з урахуванням наукової, навчально-методичної, організаційно-педагогічної складової та нормативно-правового забезпечення функціонування освіти в Україні.

ПРН. 18. Застосовувати сучасні інформаційні технології для обробки, аналізу результатів наукового пошуку та його презентації та апробації.

В межах засвоєння модулю «Робота з біженцями та особами, які постраждали від війни» здобувачі формуватимуть наступні програмні компетентності та результати навчання:

Компетентності	Загальні ЗК 02. Здатність розв’язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору із дотриманням принципів академічної доброчесності. Спеціальні / професійні СК 01.Здатність ідентифікувати ознаки психічної травматизації та приймати рішення про спрямування до відповідних фахівців із психічного здоров’я. СК 02. Здатність до психологічної самодопомоги та психічного самовідновлення. СК 03. Здатність створювати емоційно безпечне середовище у групі.
Результати навчання	Програмні результати: ПР 01. Розуміти/визнавати психологічні особливості біженців та людей, які пережили війну та визначати потребу в подальшій психологічній допомозі ПР 02. Надавати першу психологічну допомогу ПР 03. Вживати ефективних заходів щодо збереження психічного здоров’я ПР 04. Створювати психологічно безпечне середовище на підставі розвитку фасилітативних умінь

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

Засоби діагностики успішності навчання: поточне та тематичне опитування (усне/письмове); тестування; участь в інтерактивних заняттях, тренінгах, симуляціях (ігрові, кейсові, фасилітаційні методи); виконання індивідуальних і групових проєктів з розробкою освітніх технологій або моделей міжнародної співпраці; створення презентацій і доповідей на теми інноваційних освітніх підходів та наукової дипломатії; підготовка есе або рефлексивних аналітичних робіт з критичною оцінкою сучасних тенденцій у сфері освіти та науки; виконання практичних завдань з планування підтримки психічного здоров’я біженців, створення психологічно безпечного середовища тощо; моделювання ситуацій кризового супроводу в науково-

освітньому середовищі; аналіз та застосування технік емоційної саморегуляції, фасилітації, надання першої психологічної допомоги;

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Тема 1. Теоретичні основи освітніх технологій. Педагогічні технології.

Проблеми вдосконалення сучасного освітнього процесу. Технологічний підхід до організації освітнього процесу (історія і сучасність). Сутність понять «технологія», «освітні технології», «педагогічні технології», «інноваційні педагогічні технології». Класифікація освітніх технологій: 1) педагогічні (навчальні, виховні, технології управління); 2) соціально-виховні (зокрема, технології, які використовуються при роботі з біженцями та особами, які постраждали від війни); 3) інформаційно-комунікаційні. Основні критерії (ознаки) освітньої технології: алгоритмічність, системність, ефективність, оптимальність, ієрархічність, відтворювальність, прогнозованість. Психолого-педагогічні основи, складові педагогічних технологій.

Тема 2. Формування м'яких навичок (*soft skills competencies*) особистості засобами інноваційних освітніх технологій.

Сутність понять «гра», «ігрові технології навчання». Класифікації педагогічних ігор. Етапи підготовки та проведення навчальної гри. Компоненти гри. Структура ігрового методу навчання. Моделі навчальних ігор. Позитивні і негативні моменти педагогічних ігор. Фактори ефективності гри. Організація педагогічних ігор. Сутність понять «інтерактив», «інтерактивний», «інтерактивні технології». Класифікація інтерактивних технологій. Цілі і завдання інтерактивного навчання. Пасивна, активна й інтерактивна моделі навчання. Сутність технології інтерактивного навчання. Діяльність викладача під час організації та планування інтерактивного навчання. Правила організації інтерактивного навчання. Використання методів інтерактивних технологій («Мікрофон», «Мозковий штурм», «Ажурна пилка», «Займи позицію», «Карусель», «Акваріум» та ін.). Орієнтовна структура заняття із застосуванням інтерактивних технологій.

Тема 3. Технології проєктного навчання та кейс-технології:

Історичні аспекти розвитку проєктних технологій. Сутність проєктного навчання. Характеристика основних понять. Характерні риси проєктних технологій. Класифікація навчальних проєктів (дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні, практико-орієнтовані). Основні етапи реалізації проєкту (підготовчий, планування, збір матеріалів, аналіз, подання й оцінювання результатів, презентація проєкту). Вимоги до навчальних проєктів. Сутність понять «кейс», «кейс-технологія». Історичні аспекти технології. Методи кейс-технології. Види і типи кейсів. Основні вимоги до кейсу. Структура

кейсу. Етапи кейс-технології. Використання кейс-технології при вивченні навчальних дисциплін. Підбір та розробка кейсів.

Тема 4. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті:

Історичні аспекти впровадження інформаційних технологій навчання. Сутність понять «інформатизація суспільства», «інформатизація освіти», «інформатизація навчального процесу». Нові інформаційні технології (НІТ) навчання. Комп'ютерна (інформаційна) технологія навчання (КТН). Напрями використання електронно-обчислювальних машин (ЕОМ) у педагогічному процесі. Види програм (навчальні, діагностичні, тренувальні, бази даних, імітаційні, моделюючі, програми типу «мікросвіт», інструментальні програмні засоби). Типи комп'ютерних програм навчального призначення (комп'ютерні підручники; предметно-орієнтовані середовища (мікросвіти, моделюючі програми, навчальні пакети тощо); лабораторні практикуми; тренажери; контролюючі програми; довідники, бази даних навчального призначення). Складові нових інформаційних технологій (засоби і методи). Педагогічні завдання нових інформаційних технологій навчання. Підбір комп'ютерних програм для використання в освітньому процесі.

Змістовий модуль 2.

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Тема 5. Роль наукової дипломатії у розвитку і стабілізації міжнародних відносин у сфері освіти:

Сутність поняття «наукова дипломатія». Три виміри наукової дипломатії: 1) розробка рекомендацій в межах цілей міжнародної політики (*science in diplomacy*); 2) спрощення процесу міжнародного наукового співробітництва (*diplomacy for science*); 3) використання наукових альянсів з метою покращення міжнародних відносин між країнами (*science for diplomacy*). Просування національних інтересів та посилення позицій української освіти на міжнародній арені як першочергове завдання наукової дипломатії. Вплив нових технологій на сучасну наукову дипломатію. Нові інструменти наукової дипломатії (персональні акаунти, соціальні мережі: Твітер, Фейсбук, Інстаграм; системи миттєвого обміну повідомленнями: Скайп, Вайбер, Ватсап, Телеграм; інструменти доповненої реальності: Qr-код та ін.). Фейкові новини, дип-фейки (фейкове відео), дезінформація. Їх поширення за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій та реальні загрози для наукової дипломатії. Відкритий доступ до результатів наукових досліджень. Переваги і недоліки використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі розвитку наукової дипломатії.

Тема 6. Використання Е-дипломатії та твіпломасі у процесі наукової співпраці вчених України та зарубіжжя.

Сутність поняття «діджиталізація». Діджиталізація суспільства та швидкий розвиток наукової дипломатії – виклик сьогодення. Напрями взаємодії вітчизняних і зарубіжних учених щодо створення відкритого

доступу до результатів наукових досліджень (створення сайтів закладів освіти, наукових установ, наукових бібліотек, періодичних наукових видань, створення блогів, освітніх онлайн платформ, використання систем конференц-зв'язку тощо). Використання віртуального простору для наукової співпраці вчених різних країн світу (проведення онлайн зібрань (наукових хабів), нарад, конференцій, зустрічей, майстер-класів, віртуальних екскурсій та ін.).

Тема 7. Сучасна нормативна база наукової діяльності та принципи академічної доброчесності.

Законодавча та нормативно-правова база наукової діяльності у закладах вищої освіти України (Закони України, зокрема проект Закону України «Про академічну доброчесність», постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові документи МОН та НАН України, нормативні документи ХДУ). Сутність поняття «академічна доброчесність». Складники академічної доброчесності. Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» про забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (МОН України). Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету. Положення про комісію з питань академічної доброчесності Херсонського державного університету. Інші українські матеріали та ресурси із академічної доброчесності. Причини порушення дослідницької доброчесності.

Тема 8. Новітні (контролюючі) технології для запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах.

Сутність понять «плагіат», «академічна недоброчесність». Основні форми проявів академічної недоброчесності. Види плагіату. Статистика академічного плагіату в Україні. Відповідальність педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів освіти України за порушення академічної доброчесності. Системи виявлення академічного плагіату в наукових роботах (UniCheck, Strike Plagiarism). «Хижацькі» видавництва та конференції: видавнича недоброчесність та маніпуляції. Розпізнавання «хижацьких» видавництв та конференцій.

Змістовий модуль 3.

РОБОТА З БІЖЕНЦЯМИ ТА ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ВІЙНУ (мова викладання – англійська)

Тема 9. Психічне здоров'я біженців та осіб, які пережили війну.

Проблема психічного здоров'я мігрантів, біженців, шукачів притулку та внутрішньо переміщених осіб, зокрема аспіранти та молоді науковці, які часто втрачають можливість продовжувати дослідження, здобувати науковий ступінь чи підтримувати професійні зв'язки в умовах вимушеного переселення. Поширеність психічних захворювань серед біженців. Особливості та специфіка української вимушеної міграції в контексті психічного здоров'я та психічних захворювань біженців з

України. Проблеми інтеграції та повернення українських біженців та внутрішньо переміщених осіб.

Тема 10. Сучасні технології збереження і відновлення психічного здоров'я.

Психічне здоров'я та необхідність його збереження під час війни. У випадку аспірантів, які перебувають на етапі професійного становлення, порушення психічного здоров'я може підривати не лише психологічне благополуччя, а й академічну мотивацію та впевненість у майбутньому. Базові правила розвитку стресостійкості. Ресурсоорієнтована модель розвитку стресостійкості BASIC Ph М.Лахада. Техніки емоційної саморегуляції

Тема 11. Перша психологічна допомога.

Поняття про ППД як різновид кризової інтервенції для аспірантів, наукових співробітників та дослідників. Головні завдання та принципи надання ППД. Вимоги до підготовки надавачів ППД. Протокол ISP (Immediate Stabilization Procedure).

Тема 12. Створення психологічно безпечного середовища на підставі розвитку фасилітативних вмінь. (для самостійної роботи здобувачів)

Психологічна безпека особистості та її проблемні аспекти для біженців та осіб, що постраждали від війни, де постраждали аспіранти й дослідники можуть отримувати не лише інформаційну, а й емоційну підтримку. Техніки фасилітаційної міжособистісної взаємодії в соціальній практиці. Для наукових працівників і аспірантів техніки організації фасилітаційної групової взаємодії щодо розв'язання конфліктів.

Рекомендована література до модулів 1-2

Основна:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.; Таксон, 2016. 234 с.
2. Боженко О., Корян Ю., Федорець М. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації. К.: УБА, 2016.
3. Бондар В.І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів. К.: Либідь, 1995.
4. Бруй О., Савенкова Л., Чуканова С. Профіль компетентностей бібліотекарів з академічної доброчесності: рекомендації. К.: УБА, 2019.
5. Воскобойнікова-Гузєва О., Загуменна В., Кулик Є. та ін. Академічна доброчесність та бібліотеки: програма підвищення кваліфікації працівників бібліотек. К.: УБА, 2018.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. К.: Академія, 2004.
7. Кузьменко В. В., Слюсаренко Н. В. Академічна доброчесність як нагальна проблема системи освіти України. *Таврійський вісник освіти*. 2023. № 1 (78).
8. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М.Пехота, А.З.Кіктенко. О.М.Любарська та ін. К.: А.С.К., 2002.
9. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Т. Педагогічні технології. К.: Українська енциклопедія, 1995.
10. Педагогічні технології: теорія та практика: навчально-методичний посібник / за ред.. проф. М.В.Гриньової. Полтава, 2011.

11. Пометун О. Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-метод. посібник. К.: А.С.К., 2004.
12. Прокопенко І.Ф., Євдокимов І.В. Педагогічна технологія. Харків: Основа, 1995.
13. Слюсаренко Н. Гра як сучасна освітня технологія. *Розвиток вищої освіти в Україні: виклики XXI століття*: матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції (7 березня 2019 року, м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ, 2019. URL: conference.ru.if.ua
14. Слюсаренко Н. В. Розвиток наукової дипломатії засобами сучасних освітніх технологій. Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали VII Всеукраїнської (з іноземною участю) науково-практичної конференції (18 листопада 2021 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: у II-х ч. Ч. II. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. С. 137-140.
15. Слюсаренко Н. В., Задорожня О. І. Розвиток інформаційних технологій в системі морської освіти України: історія та сьогодення. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Випуск 50 / редкол. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. С. 370-375.
16. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології. Харків: Веста-Ранок, 2002.
17. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посібник. К.: Академія, 2002.
18. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології. К.: Альма-матер, 2012.
19. Slyusarenko N., Soter M. The Webquest as a Means of Improving the Efficiency of Students' Foreign Language Training of Ukrainian Technical Institutions of Higher Education (Beginning of the 21st Century). *Intellectual Archive*. Toronto: Shiny Word. Corp. (Canada). 2020. Vol. 9 (April-June). No. 2. Pp. 94-104.
20. Bukina N., Perminova L. CULTURAL DIPLOMACY: INSTITUTIONAL CONTEXTS. Three Seas Economic Journal. 24.Vol. 2 No. 4, 2021/24-30DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2021-4-5>
21. Liudmila Perminova. SCIENCE DIPLOMACY IN THE CONTEXT OF SOCIO-CULTURAL DEVELOPMENT OF EDUCATION. Three Seas Economic Journal 64 Vol. 3 No. 3, 2022 /64-72DOI: <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-3-10>

Додаткова:

22. Волкова Н.П. Педагогіка: посібник. К.: Академія, 2001.
23. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. Луганськ: навч.книга «Янтар», 2004.
24. Педагогічний пошук / скл. І.Баженова. К.: Рідна школа, 1998.
25. Фурман А.В. Фундаментальний експеримент у школах України: алгоритм пошуку. *Освіта і управління*. 1997. Т.1. №3.

Інтернет-ресурси:

26. Освітні платформи, що рекомендовані МОН України: Coursera: www.coursera.org; UdeMy: www.udemy.com; Prometheus: prometheus.org.ua; EdPro: <https://edpro.ua/webinars> ; PlusbyPhysiopedia: <https://members.physio-pedia.com>; EdEra: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>.
27. Онлайн курси, що рекомендовані для вивчення: Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NAQA+TOMU101+2020_T3; Академічна доброчесність: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>; Цифровий учитель: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>
28. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
29. Закони України:
 - Закон про вищу освіту
 - Закон про наукову діяльність

- Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки;
 - Про науково-технічну експертизу;
 - Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій;
 - Про інноваційну діяльність;
 - Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні;
 - Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій;
 - Про охорону прав на винаходи та корисні моделі;
 - Модельний закон про наукову і науково-технічну діяльність;
 - Про інвестиційну діяльність;
30. Запобігання окремих проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності. Аналітична записка (Лист МОН від 20.05.2020 р.) Автор — Володимир Бахрушин.
 31. Інформаційний бюлетень «Академічна доброчесність».
 32. Моніторинг впровадження рекомендацій ОЕСР щодо доброчесності
 33. Ніколаєв Євген. Як просувати цінності академічної доброчесності в українських університетах?
 34. Ніколаєв Євген. Культура академічної недоброчесності: кейс плагіатних філософських дисертацій
 35. Нормативно-правові документи МОН та НАН України:
 - Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації, наказ МОН України від 01.06.2006 № 422;
 - Положення про проведення конкурсного відбору Міністерством освіти і науки України наукових проектів, які виконуються підвідомчими вищими навчальними закладами III-IV рівнів акредитації та науковими установами Міністерства за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, наказ від 01.06.2006 № 423;
 - Етичний кодекс ученого України.
 36. *Нормативні документи ХДУ:*
 - Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету
 - Положення про комісію з питань академічної доброчесності Херсонського державного університету
 - Положення про науково-дослідну частину ХДУ
 - Положення про науково-технічну раду ХДУ
 - Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності в ХДУ
 - Положення про порядок виконання госпдоговірних науково-дослідних робіт у ХДУ
 - Положення про проведення міжнародних, всеукраїнських, регіональних (міжвузівських), університетських наукових, науково-практичних, науково-методичних конференцій та семінарів у ХДУ
 - Положення про студентські наукові проблемні групи в ХДУ
 35. Про належну якість дисертаційних досліджень (Лист МОН від 11.06.2020 р.) Автор — Наталія Костецька.
 36. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату... (Лист МОН від 15.08.2018 р.) Автори — Олексій Панич, Олександр Малишев, Юрій Каганов.
 37. Рекомендації та Глосарій з академічної доброчесності (Лист МОН від 23.10.2018 р.) Автори — Володимир Бахрушин, Євген Ніколаєв.
 38. Фундаментальні цінності академічної доброчесності (пер. з англ.).
 39. Янкович О., Беднарек Ю., Анджеєвська А. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015.

Рекомендована література до модулю 3

Основна:

1. Карамушка Л.М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати: метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730974/>
2. Кишеньковий посібник психологічної самодопомоги БО БФ "РОКАДА" Львів: ПП "Видавництво "Бона", 2023. 140 с.
3. Коллі-Шамне А.В., Дрибас С.А. Соціально-психологічні проблеми біженців з України у Швейцарії у перший рік війни: вікові, освітні та гендерні особливості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки*. С.42-54. DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-3-6>
4. Лазос Г.П. Психологічна допомога внутрішньо переміщеним особам (на прикладі роботи з переселенцями з Криму). *Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: метод. посіб. / за ред. З. Г. Кісарчук*. Київ : ТОВ Видавництво «Логос». 2015.
5. Педоренко В.М. Особливості психоемоційного стану переселенців в умовах іншої країни (на прикладі Німеччини). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія»*, 2023. No 5.
6. Ресурсорієнтована модель стресодолання BASIC Ph. URL: <https://arpp.com.ua/articles/resursooriyentovana-model-stresodolannya-basic-ph/>
7. Вельдбрехт О., Тавровецька Н. Оптимістичні уявлення про майбутнє - спонтанний спосіб самодопомоги та саморегуляції в умовах війни. *Проблеми політичної психології*, 2023. 13(27). URL: <https://politpsy.org/index.php/popp/article/view/123>
8. Lahad M., & Leykin D. (2013). The Integrative Model of Resiliency –The «BASIC Ph» Model, or What Do We Know about Survival? The «BASIC Ph» Model of Coping and Resiliency Theory, Research and Cross-Cultural. London, UK and Philadelphia, USA: Jessica Kingsley, 11-32.
9. W. Timothy Coombs (Editor), Sherry J. Holladay (Editor) «The Handbook of Crisis Communication: Second Edition», 2022, Wiley-Blackwell. URL: <https://www.wiley.com/enie/The+Handbook+of+Crisis+Communication+%3A+Second+Edition-p-9781119678922>
10. Yeager K. R., & Roberts A. R. (Eds.). (2015). Crisis intervention handbook: Assessment, treatment, and research (4th ed.). Oxford University Press. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2015-02419-000>

Додаткова:

1. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» (Додаток до Листа МОН № 1/3872-22 від 04.04.2022 року, 42 с.).
2. Надання первинної психологічної допомоги дітям, які стали жертвами злочинів: практичний досвід. URL : <http://surl.li/evpkep>
3. Приходько І.І. Діагностика психологічної безпеки особистості фахівця екстремального виду діяльності: посібник І. Х.: НАНГУ, 2017.
4. Федорчук В.М., Федорчук В.В., Комарніцька Л.М. Тренінг комунікативної компетентності: практикум. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко, 2021.

Інтернет-ресурси:

1. Екстремальна та кризова психологія <http://extrpsy.org.ua/>
2. American Trauma Society <http://www.amtrauma.org/>
3. Trauma Center at Justice Resource Institute <http://www.traumacenter.org/>
4. The International Trauma Healing Institute <http://www.traumainstitute.org/>
5. The Israel Center for the Treatment of Psychotrauma <http://traumaweb.org/>

6. TENTS Project Partners. The TENTS Guidelines for Psychosocial Care following Disasters and Major Incidents. Downloadable from <http://www.tentsproject.eu>
7. War Trauma Foundation and World Vision International (2010). Psychological First Aid Anthology of Resources. Downloadable from: www.interventionjournal.com
8. World Health Organization (2010). mhGAP Intervention Guide for Mental Health, Neurological and Substance Use Disorders in Non-specialized Health Settings. Geneva: WHO Mental Health Gap Action Programme. http://www.who.int/mental_health/mhgap
9. <http://www.psyua.com.ua/>
10. <http://traumatherapy.com.ua/content/psihotravma-u-podrostkov-i-detey>
11. <http://www.psy-center.kiev.ua/library.html>

Слюсаренко Ніна Віталіївна, Пермінова Людмила Аркадіївна,
Коллі-Шамне Анжеліка Володимирівна, Тавровецька Наталія Іванівна

Навчальна програма

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ

Електронне видання

з освітньої компоненти «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія»
для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти